

Sygn. akt: I C 2796/18

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 marca 2019 r.

Sąd Rejonowy w Grudziądzu I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Andrzej Antkiewicz
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Monika Kopczyńska

po rozpoznaniu w dniu 13 marca 2019 r. w Grudziądzu na rozprawie

sprawy z powództwa G. C., A. Z., A. G.

przeciwko Ł. Z.

o zapłatę

- zasądza od pozwanego na rzecz powodów uprawnionych solidarnie kwotę 1.595,81 zł (jeden tysiąc pięćset dziewięćdziesiąt pięć złotych 81/100) z odsetkami umownymi w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od dnia 18 maja 2018 roku do dnia zapłaty;
- oddala powództwo w pozostałej części;
- zasądza od pozwanego na rzecz powodów uprawnionych solidarnie kwotę 421,95 zł (czteryście dwadzieścia jeden złotych 95/100) tytułem zwrotu części kosztów procesu;
- nadaje wyrokowi w punktach 1. i 3. rygor natychmiastowej wykonalności.

Sygn. akt I C 2796/18

UZASADNIENIE

G. C., A. Z. i A. G. prowadzący działalność gospodarczą pod nazwa P.U.H. (...) spółka cywilna w T. wnieśli o zasądzenie na ich rzecz jako uprawnionych solidarnie od Ł. Z. kwoty 3.845,81 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie od dnia 18 maja 2018 r. do dnia zapłaty, jak również o zasądzenie zwrotu kosztów procesu. W uzasadnieniu pozwu wskazano, że dochodzona wierzytelność wynika z umowy pożyczki zaciągniętej przez pozwanego w dniu 14 lutego 2017 r. w (...) sp. z o.o. w T., której pozwany w całości nie spłacił, a wierzytelność ta została przeniesiona na rzecz powodów jako współników P.U.H. (...) spółka cywilna w T.. W pozwie zaznaczono, że na dochodzoną kwotę składają się:

- 3.611,68 zł z tytułu niespłaconego kapitału pożyczki,

- 154,34 zł z tytułu niespłaconych odsetek kapitałowych, naliczonych na ostatni obowiązywania pożyczki, czyli 16 kwietnia 2018 r.,

- 36,85 zł skapitalizowane odsetki umowne za opóźnienie od przeterminowanych rat pożyczki, naliczone na ostatni dzień obowiązywania umowy pożyczki, tj. 16 kwietnia 2018 r.,

- 42,94 zł z tytułu odsetek umownych za opóźnienie od niesłanego kapitału pożyczki, naliczone od dnia wymagalności całej pożyczki, tj. 17 kwietnia 2018 r. do 17 maja 2018 r.

Pozwany nie złożył odpowiedzi na pozew i nie stawił się na rozprawę.

Sąd rozpoznał sprawę w postępowaniu uproszczonym (k. 1).

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 14 lutego 2017 roku (...) Sp. z o.o. w T. (pożyczkodawca) zawarła z Ł. Z. (pożyczkobiorcą) umowę pożyczki, na podstawie której udzieliła pozwanemu pożyczki w kwocie 3.000,00 zł na okres 24 miesięcy. Strony przewidziały, że pożyczka jest oprocentowana według zmiennej stopy procentowej, stanowiącej w stosunku rocznym dwukrotność odsetek ustawowych uregulowanych w art. 359 § 2 k.c. – 10% w stosunku roczny w dniu podpisania umowy, zatem szacunkowa kwota odsetek umownych za cały okres trwania umowy wyniesie 561,40 zł (§ 5 i 10 umowy). Nadto w § 10 umowy postanowiono, że od kapitału pożyczki pożyczkodawca pobierze prowizję w wysokości 2.250 zł. Całkowita kwota do zapłaty w wysokości 5.811,40 zł została rozdzielona na 24 raty, przy czym pierwsza rata wynosiła 239,42 zł, a kolejne po 242,26 zł. Raty miały być uiszczane co miesiąc – do 15 dnia każdego miesiąca, począwszy od marca 2017 r.

W umowie pożyczki przewidziano, że na wypadek opóźnienia w spłacie pożyczki pozwany zapłaci odsetki od zadłużenia przeterminowanego w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie (§ 8 umowy).

Według § 9 umowy zastrzeżono, że pożyczkodawca ma prawo wypowiedzieć umowę z zachowaniem 7-dniowego okresu wypowiedzenia w przypadku niezapłacenia w terminie dwóch kolejnych pełnych rat pożyczki.

Dowody : umowa pożyczki (k. 23-24 akt)

harmonogram rat (k. 25 akt)

Na mocy umowy przelewu wierzytelności z dnia 15 lutego 2017 r. (...) Sp. z o.o. w T. przeniosła na rzecz powodów prowadzących spółkę cywilną pod nazwą (...) w T. wierzytelność z tytułu umowy pożyczki z dnia 14 lutego 2017 r. o wartości nominalnej 5.252,88 zł (kapitał pożyczki i oprocentowanie) wraz z prawem do żądania dalszych odsetek.

Dowód : umowa przelewu - k. 26 akt

Umową przeniesienia praw majątkowych z dnia 25 lutego 2017 r. powodowie działający pod firmą: A. Z., A. G., (...) spółka cywilna w T. przenieśli wierzytelność z tytułu umowy pożyczki z dnia 14 lutego 2017 r. na K. M., który z kolei na mocy umowy powierniczego przelewu wierzytelności z dnia 19 lutego 2018 r. przelał z powrotem tę samą wierzytelność na powodów.

Dowody : umowa przeniesienia praw majątkowych i umowa powierniczego przelewu

wierzytelności - k. 31-32 i 34-35 akt

Po zawarciu umowy pozwany dokonał ośmiu wpłat na poczet zadłużenia, w łącznej kwocie 1.944 zł, które zaksięgowano następująco: 8,76 zł na poczet odsetek za opóźnienie od niespłaconych rat pożyczki, 296,92 zł na poczet oprocentowania umownego od kapitału i 1.638,32 zł na poczet kapitału pożyczki (okoliczności niesporne – pozew: k. 8 akt).

Pismem z 9 lutego 2018 r. powodowie wezwali pozwanego do zapłaty zaległości w spłacie trzech rat pożyczki za okres od listopada 2017 r. do stycznia 2018 r. wraz z odsetkami za opóźnienie. Poinformowali również o nabyciu wierzytelności od (...) Sp. z o.o. w T..

Pismem z dnia 20 marca 2018 roku powodowie wypowiedzieli pozwanemu umowę pożyczki z zachowaniem 7-dniowego okresu wypowiedzenia i wezwali pozwanego do spłaty zadłużenia w kwocie 3.783,42 zł. Pismo to pozwany odebrał 9 kwietnia 2018 r.

Dowody : wezwanie do zapłaty - k. 37 akt

wypowiedzenie umowy pożyczki - k. 39 akt

potwierdzenie odbioru wypowiedzenia – k. 38 akt

Sąd zważył, co następuje:

Przedstawiony stan faktyczny ustalony został w oparciu o dokumenty złożone przez powodów, które w ocenie Sądu nie budziły wątpliwości co do ich autentyczności i prawdziwości, wobec czego mogły stanowić wiarygodną podstawę ustaleń faktycznych.

Zgodnie z art. 720 § 1 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Z tytułu udzielenia pożyczki pożyczkodawca może żądać wynagrodzenia w formie odsetek **albo** prowizji za korzystanie przez pożyczkobiorcę z jego środków finansowych.

W ocenie Sądu nie budziła wątpliwości kwestia ponoszenia odpowiedzialności przez pozwanego z tytułu niewywiązania się z umowy pożyczki z dnia 14 lutego 2017 roku, jak i zasadność wypowiedzenia umowy, albowiem w dniu sporządzenia wypowiedzenia pozwany posiadał zaległości w spłacie kilku rat. Na pełną akceptację zasługiwało żądanie powodów dotyczące zwrotu kapitału udzielonej i niezwróconej pożyczki, podobnie jak żądanie zapłaty odsetek umownych za korzystanie ze środków finansowych pożyczkodawcy przez czas określony w umowie (art. 720 § 1 k.c. i art. 359 § 1 k.c. oraz art. 509 § 1 k.c.).

Sąd zakwestionował natomiast prawo pożyczkodawcy do pobierania dodatkowego wynagrodzenia prowizyjnego od kapitału pożyczki, w kwocie 2.250 zł. W umowie nie wyjaśniono, za co (jakie konkretnie czynności) została naliczona ta wygórowana opłata. Wskazać trzeba, że za udostępnienie pozwanemu środków pieniężnych pożyczkodawca naliczył odsetki umowne w wysokości 561,40 zł. Brak było podstaw do pobierania podwójnego wynagrodzenia za to samo. Wynagrodzeniem pożyczkodawcy za udostępnienie pożyczkobiorcy środków pieniężnych są albo odsetki umowne albo wynagrodzenie prowizyjne. Nie można pobierać jednego i drugiego, gdyż wówczas pożyczkodawca otrzymałby dwa razy wynagrodzenie za to samo.

W wielu podobnych sprawach toczących się przed tut. Sądem z powództwa innych pożyczkodawców o zwrot pożyczki zakwestionowano praktykę pobierania na podstawie umów pożyczek dodatkowego wynagrodzenia prowizyjnego w bardzo wysokich kwotach, żadanego często obok odsetek umownych za udostępnienie środków pieniężnych, doliczonych do każdej raty. Zapis o tej prowizji uznano za zmierzający do obejścia przepisów o ochronie praw konsumentów oraz o odsetkach maksymalnych (ukryta lichwa). Stwierdzono, że takie działanie nie zasługuje na ochronę prawną, albowiem jest sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumentów, dlatego jest nieważne (art. 58 § 1 i 2 k.c.). Tak było m.in. w sprawach o następujących sygnaturach akt: I C 189/16, I C 2424/16, I C 285/17, I C 397/17, I C 398/17, I C 477/17, I C 501/17, I C 1100/17 i I C 1595/17.

Kwestią obciążania przez pożyczkodawców pożyczkobiorców zbyt wysokimi opłatami prowizyjnymi za udostępnienie na określony czas środków pieniężnych zajmował się też ostatnio Sąd Okręgowy w Toruniu w sprawach VIII Ca

563/17 i VIII Ca582/17, który w wyrokach z 28 sierpnia 2017 r. i 15 listopada 2017 r. podzielił stanowisko tut. Sądu o sprzeczności umów w zakresie wynagrodzenia prowizyjnego z dobrymi obyczajami, zasadami współzycia społecznego i przepisami regulującymi kwestie odsetek maksymalnych. Sąd Okręgowy, odwołując się do wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 27 kwietnia 2012 r. w sprawie XVII AmC 5533/11 (Legalis nr (...)), stwierdził, że niezależnie od uregulowań ustawy o kredycie konsumenckim dotyczących maksymalnej wysokości kosztów pozaodsetkowych, koszty te nie mogą stanowić dodatkowego źródła zysku przedsiębiorcy, powinny zatem być kształtowane w sposób zgodny z rzeczywistym kosztem dokonywanych czynności, w związku z którymi pozostają. W obu przywołanych sprawach Sąd Okręgowy w Toruniu stwierdził również, że omawiana opłata pozostaje oderwana od faktycznych kosztów poniesionych przez powódkę, w istocie nie stanowi więc „kosztu okołodsetkowego”, te bowiem powinny być związane – zgodnie z zasadą ekwiwalentności świadczeń – z określonymi kosztami poniesionymi przez pożyczkodawcę w związku z udzieleniem pożyczki bądź usługami świadczonymi na rzecz pożyczkobiorcy. Sąd Rejonowy w Grudziądzu oraz Sąd Okręgowy w Toruniu wyraziły w przywołanych sprawach także pogląd, że wynagrodzenie prowizyjne to ukryta forma odsetek od pożyczonego kapitału, co prowadzi do obejścia przepisów regulujących instytucje odsetek maksymalnych.

Uwagi te mają w pełni odniesienie do opłaty w kwocie 2.250 zł nazwanej w umowie pożyczki z dnia 14 lutego 2017 r. prowizją.

Wskazać też należy, że w decyzji nr (...) z dnia 3 czerwca 2015 r. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatura w K. uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działania pożyczkodawcy polegające na stosowaniu opłaty, której wysokość nie odpowiada wartości świadczeń realizowanych w ramach tej opłaty. W uzasadnieniu tej decyzji stwierdzono, że sprzeczne z dobrym obyczajem jest naruszenie ekwiwalentności świadczeń przy stosowaniu wobec konsumentów opłaty, której wysokość nie odpowiada wartości świadczeń realizowanych w ramach tej opłaty, co godziło w ich słuszny interes. Identyczną decyzję wydał Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatura w K. w dniu 30 grudnia 2015 r. w sprawie (...) (...) w zakresie opłaty przygotowawczej. Zarzuty w niej zawarte wobec pożyczkodawcy można jednak odnieść również do opłaty w kwocie 2.250 zł nazwanej w umowie pożyczki z dnia 14 lutego 2017 r. prowizją.

Ze względu na to, że prowizja w kwocie 2.250 zł została w ocenie Sądu naliczona za to samo, za co należały się pożyczkodawcy odsetki umowne od udzielonej pożyczki, a nadto nie określono w umowie żadnych kryteriów określenia tak wygórowanej opłaty i nie wykazano rzeczywistych kosztów za dokonanie czynności, za które miała być naliczona ta opłata, Sąd uznał, że brak jest podstaw do jej zasądzenia.

W konsekwencji Sąd uznał roszczenie powodów za uzasadnione jedynie w wysokości 1.595,81 zł (kwota żądna w pozwie pomniejszona o kwotę nienależnej prowizji - art. 720 § 1 k.c. i art. 359 § 1 k.c. oraz art. 509 § 1 k.c.).

Skapitalizowane odsetki umowne za opóźnienie od niezwróconej kwoty kapitału pożyczki oraz dalsze odsetki za opóźnienie od dnia 18 maja 2018 r. zasądzone na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. i art. 482 § 1 k.c.

O kosztach procesu w punkcie 3. (trzecim) sentencji wyroku orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., art. 99 k.p.c. i art. 105 § 2 zd. 1 k.p.c. Powodowie wygrali sprawę w 41,49 % (1.595,81 zł/3.845,81 zł), ponosząc koszty procesu w łącznej wysokości 1.017 zł z tytułu: opłaty sądowej od pozwu w kwocie 100 zł (k. 11 akt), opłaty skarbowej od pełnomocnictwa procesowego – 17 zł (k. 20 akt) i wynagrodzenia pełnomocnika będącego radcą prawnym w wysokości 900,00 zł (§ 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych – Dz.U. z 2015 r. poz. 1804 ze zm.). Finalnie należał się zatem powodom od pozwanego zwrot kwoty 421,95 zł.

Rygor natychmiastowej wykonalności nadano wyrokowi na podstawie art. 333 § 1 pkt 3 k.p.c.